

Zaaknummer : 203 093

Raadsvergadering : 14 november 2017

Onderwerp : Einde samenwerkingsovereenkomst Rekenkamercommissie BBLM

Collegevergadering : -

Portefeuillehouder : J.H.A. van Oostrum

Steller : J.A. Bannink

tel: : 0545-250 800

Te nemen besluit:

- kennis te nemen van het evaluatierapport gezamenlijke rekenkamercommissie gemeenten Berkelland, Bronckhorst, Lochem en Montferland (RC BBLM) d.d. 8 juni 2017 van onderzoeksbureau Moventem;
- de aanbevelingen uit het evaluatierapport als vertrekpunt markeren om een zorgvuldig en toekomstbestendig besluit over de inrichting van een rekenkamer(commissie) te kunnen gaan nemen;
- de door de raden vastgestelde samenwerkingsovereenkomst inzake de instelling en instandhouding van een gezamenlijke rekenkamercommissie met een personele unie voor de gemeenten Berkelland, Bronckhorst, Lochem en Montferland (RC BBLM) niet te verlengen en aldus vindt beëindiging van rechtswege plaats per 1 januari 2018;
- in te trekken de "Verordening gemeentelijke rekenkamercommissie 2009";
- dat de benoemingstermijn van de leden van de RC BBLM evenals de detachering van de ambtelijk secretaris van de RC BBLM eindigt per 1 januari 2018;
- dat de te maken kosten voor het afronden van het einde van de RC BBLM gelijkelijk door de vier gemeenten worden gedragen en dat uiterlijk 20 maart 2018 (in verband met de gemeenteraadsverkiezingen 2018) de afronding heeft plaatsgevonden.

Waarom dit voorstel en wat is het effect

Onderzoeksbureau Moventem heeft in opdracht van de Klankbordgroep RC BBLM een evaluatierapport uitgebracht over de RC BBLM in verband met het eindigen van de samenwerkingsovereenkomst op 1 januari 2018.

Op 4 juli 2017 heeft onderzoeksbureau Moventem het evaluatierapport gezamenlijke rekenkamercommissie gemeenten Berkelland, Bronckhorst, Lochem en Montferland (RC BBLM) gepresenteerd aan de vier raden.

De hoofdvraag van deze evaluatie was: Op welke wijze willen de vier gemeenteraden een rekenkamer(commissie) inrichten vanaf 1 januari 2018. In het evaluatierapport is de rode draad en zijn de verschillen tussen de gesprekspartners en gemeenten in beeld gebracht. Aan de hand daarvan heeft Moventem een aantal conclusies getrokken, met als eindoordeel:

"Als wij het overkoepelende beeld kwalificeren dat wij hebben opgehaald over de tevredenheid over de toegevoegde waarde van de RC ten opzichte van de kosten, dan is dat ruim onvoldoende. Dit wordt vooral toegeschreven aan zowel de invulling door de RC als aan de passieve opstelling van de raden, maar vooral aan de wisselwerking hiertussen."

In te vullen door Griffie:

Commissievergadering

Afhandelingsvoorstel voor raad:

0 hamerstuk

0 besprekstuk

0 anders, nl

Raadsvergadering

0 zonder hoofdelijke stemming

0 met algemene stemmen

0 stemmen voor, stemmen tegen

0 aangenomen

0 verworpen

0

Vervolgens doet Moventem een drietal aanbevelingen:

1. Stop en maak een nieuwe start
2. Herbezin fundamenteel vóór de nieuwe start
3. Bepaal de nieuwe invulling op basis van herbezinning

Alvorens invulling te (kunnen) geven aan een keuze voor de toekomst, stellen de onderzoekers nadrukkelijk dat eerst de individuele raden een antwoord moeten geven op de “waarom-vraag”, daaruit volgt de “hoe-vraag” en ten slotte de “met wie-vraag”. De hierboven genoemde vragen zijn aan de orde geweest tijdens een consultatieronde met de individuele raden in de maand september. Hieruit volgt de conclusie dat iedere gemeente voor zich scenario’s uitwerkt over de toekomst van een rekenkamer(commissie).

Dit is in lijn met hetgeen onderzoeksbureau Moventem heeft geconcludeerd in haar evaluatierapport, namelijk dat er onvoldoende draagvlak is om op de huidige wijze door te gaan. Het evaluatierapport gezamenlijke rekenkamercommissie is als bijlage toegevoegd.

Per 1 januari 2018 eindigt de samenwerkingsovereenkomst van rechtswege. Vervolgens moeten een aantal (praktische) zaken die verband houden met het einde van de samenwerkingsovereenkomst worden afgewikkeld door de secretaris van de rekenkamercommissie en de vier raden. Het gaat dan het maken van een jaarverslag, een financieel jaarverslag, de afwikkeling van de archivering en de website etc.

Argumentatie:

Onderzoeksbureau Moventem heeft in opdracht van de Klankbordgroep RC BBLM een evaluatierapport uitgebracht over de RC BBLM in verband met het eindigen van de samenwerkingsovereenkomst op 1 januari 2018.

Gelet op het eindoordeel van onderzoeksbureau Moventem en hetgeen tijdens de consultatieronde van de individuele raden naar voren is gebracht, is het voorstel om de huidige samenwerkingsovereenkomst niet te verlengen, maar om te stoppen en een nieuwe start te maken.

Kanttekeningen en risico’s

Per 1 januari 2018 eindigt de samenwerkingsovereenkomst van rechtswege. De rekenkamer(commissie) is een onafhankelijk instrument voor de gemeenteraad om zijn controlerende taak te versterken en om verantwoording af te kunnen leggen aan de inwoners en bovendien wettelijk verplicht. In verband met de overgangsperiode naar een nieuwe start kan tijdelijk niet voldaan worden aan de wettelijke verplichting.

Financiën

De RC BBLM stelt het jaarverslag op waarin de (financiële) afronding van de rekenkamercommissie wordt verwerkt, uiterlijk voor 20 maart 2018. Het jaarverslag 2017 wordt toegezonden aan de gemeenteraden.

Communicatie

Niet van toepassing.

Initiatief, participatie en rol gemeente

Niet van toepassing.

Planning en evaluatie

Na besluitvorming over het einde van de samenwerkingsovereenkomst, is het vervolgens van belang om een nieuwe invulling te geven aan de rekenkamer(commissie).

De griffier,

J.A. Bannink.

de voorzitter,

drs. J.H.A. van Oostrum.

Raadsvergadering : 14 november 2017

De raad van de gemeente Berkelland;

gelezen het voorstel van de voorzitter en griffier van 18 oktober 2017;

b e s l u i t :

- kennis te nemen van het evaluatierapport gezamenlijke rekenkamercommissie gemeenten Berkelland, Bronckhorst, Lochem en Montferland (RC BBLM) van 8 juni 2017 van onderzoeksbureau Moventem;
- de aanbevelingen uit het evaluatierapport als vertrekpunt markeren om een zorgvuldig en toekomstbestendig besluit over de inrichting van een rekenkamer(commissie) te kunnen gaan nemen;
- de door de raden vastgestelde samenwerkingsovereenkomst inzake de instelling en instandhouding van een gezamenlijke rekenkamercommissie met een personele unie voor de gemeenten Berkelland, Bronckhorst, Lochem en Montferland (RC BBLM) niet te verlengen en aldus vindt beëindiging van rechtswege plaats per 1 januari 2018;
- in te trekken de "Verordening gemeentelijke rekenkamercommissie 2009";
- dat de benoemingstermijn van de leden van de RC BBLM evenals de detachering van de ambtelijk secretaris van de RC BBLM eindigt per 1 januari 2018;
- dat de te maken kosten voor het afronden van het einde van de RC BBLM gelijkelijk door de vier gemeenten worden gedragen en dat uiterlijk 20 maart 2018 (in verband met de gemeenteraadsverkiezingen 2018) de afronding heeft plaatsgevonden.

Aldus vastgesteld in de raadsvergadering van
14 november 2017

de griffier,

de voorzitter,

Toelichting raadsvoorstel

Onderwerp : Einde samenwerkingsovereenkomst Rekenkamercommissie BBLM

De samenwerking met de huidige rekenkamercommissie houdt eind van dit jaar op. Naar aanleiding van de beëindiging van de intergemeentelijke samenwerking volgt hierna een doorkijkje naar de nabije toekomst.

Inleiding, voorgeschiedenis

Moventem heeft op verzoek van de klankbordgroep van onze rekenkamercommissie BBLM (Berkelland, Bronckhorst, Lochem en Montferland) onderzoek gedaan naar het functioneren van de huidige rekenkamercommissie en adviezen gegeven voor het vervolg.

De griffiers van onze rekenkamer-gemeenten hebben daarna bij hun raadsleden wensen opgehaald over de toekomstige invulling van hun nieuwe rekenkamer(commissie). Uitkomsten zijn: de raden willen de huidige samenwerking met de 4 gemeenten niet voortzetten. We willen stoppen met de samenwerking. Dat betekent dat we als Berkelland aan de slag moeten.

De afgelopen jaren is er veel onvrede geweest bij de raadsleden over onze rekenkamercommissie. In 2013 en in 2016 zijn er tussenevaluaties geweest waarin deze onvrede naar boven is gekomen. De nieuwe voornemens uit 2013 en 2016 hebben de onvrede niet gekeerd. De evaluatie die nu in 2017 door Moventem is gedaan leiden niet tot andere conclusies dan die uit de voorgaande tussenevaluaties.

De gemeenteraad van Berkelland moet op zoek naar een nieuwe rekenkamer(commissie), er is dus werk aan de winkel.

Wat moet er de komende maand(en) nog gebeuren?

- De raad moet een rekenkamermodel en een werkwijze kiezen
- Dat rekenkamermodel moet daarna ingericht worden

Waar is nu al aandacht voor nodig?

Moventem vraagt in het onderzoek van 2017 aandacht voor een fundamentele herbezinning voordat er te snel een nieuw model gekozen wordt. De fundamentele vraag die beantwoord moet worden is: welk voordeel wil een raad halen uit een rekenkameronderzoek? Welke informatie mist de raad nu, die door een rekenkamer(commissie) beantwoord kan worden? Wie gaat de onderzoeksonderwerpen en –vragen bepalen? (is nu steeds een heikel punt).

Deze vragen zijn voor Berkelland onvoldoende beantwoord met de enquête die we rondgestuurd hebben. Slechts drie fracties hebben gereageerd. Op basis van de informatie die de fracties die wel gereageerd hebben en de beraadslagingen die in andere BBLM gemeenten hebben plaatsgevonden, als ook de inbreng van de griffiers, kunnen we echter wel een richting bepalen. Zeker ten aanzien van de structuur en de wijze waarop onderzoeksonderwerpen en –vragen gekozen worden.

Kernpunten die nu al wel bekend zijn, zijn:

- De rekenkamercommissie moet meer aansluiten bij de lokale situatie
- De rekenkamercommissie moet zichtbaar en herkenbaar zijn
- Onderzoeken moeten actueel zijn en gericht zijn op de politieke agenda
- De rekenkamercommissie moet passen in de plaatselijke bestuurscultuur

- Er moet rekening gehouden worden met extra capaciteit op de griffie voor het secretariaat van de rekenkamercommissie. Daarbij is ook de monitoring van de aanbevelingen een aandachtspunt.
- Er is geen behoefte aan een directeursmodel.

Er is een voorkeur voor een rekenkamercommissie:

- die een (van de) controle-instrument(en) van de raad vormt, die de raad ondersteunt bij de uitoefening van zijn controlerende rol
- die onafhankelijk is en bestaat uit externen.
- die sober (licht) is ingericht en 1 groot onderzoek per jaar doet en voor de rest (eventueel op afroep) een of meer quickscans c.q. snelle, kortlopende of verkennende onderzoeken
- de grotere, complexere onderzoeken extern uitbesteed, maar daarbij zelf zorgdraagt voor een korte doorlooptijd
- maar die ook wel zelf beschikbaar is voor kleine, kortlopende, snelle (dossier)onderzoeken (waar dan niet per definitie geldt dat ze deze onderzoeken zelf moeten uitvoeren, maar wel dat men in principe daarvoor beschikbaar moet zijn)
- die luistert naar de door de raad aangedragen onderzoekswensen, -vraag, onderwerpen en het vermogen heeft om in te spelen op de behoeften en verwachtingen van de raad (ook als die niet expliciet uitgesproken worden).
- die flexibel is en accuraat
- niet politiek is of te ingekleurd (qua samenstelling en onderzoeksresultaten)
- maar die niet schroomt om (lokaal) maatschappelijk, bestuurlijk actuele en/of politiek gevoelige onderwerpen te onderzoeken
- zorgt voor een goede communicatie met de raad, met tussentijdse contactmomenten
- die gevraagd en ongevraagd adviezen geeft
- die zorgt voor onderzoeken die impact hebben, lokaal en actueel zijn, die tastbaar zijn en niet te abstract en waaruit iets geleerd kan worden.
- maar die zijn taak ook niet te groot maakt en dus geen conferenties organiseert of de raad steeds maar wijst op relevante onderzoeksresultaten van andere rekenkamers of gemeentelijke jaarstukken uitgebreid doorneemt of interactieve bijeenkomsten houdt.

Kortom, we willen een rekenkamer(commissie) die toegevoegde waarde brengt voor onze gemeente. Een rekenkamer(commissie) zal in onze ogen in de komende tijd in ieder geval onderzoek moeten doen naar een actueel onderwerp zoals de Jeugdwet, Participatiewet, Omgevingswet of WMO.

Daarbij verwachten we niet dat de rekenkamer(commissie) leden veel tijd en energie steken in het op de hoogte blijven van de actuele lokale situatie. In de zin van het volgen van de plaatselijke- en regionale media. Indien nodig zal de griffie hen informeren.

Daarbij geldt dat samenwerking met 1 of meer gemeenten mogelijk is, als er maar een goed georganiseerd werkbaar model is, met korte lijnen en mogelijkheid voor maatwerk.

Al deze zaken moeten de komende tijd nader uitgezocht en uitgewerkt worden.

Belangrijk daarbij is dat er nu – zover mogelijk - geen langlopende verplichtingen aangaan worden en dat er periodieke evaluatiemomenten met de rekenkamer(commissie) zijn.

Rol klankbordgroep houdt op

Met het stopzetten van de samenwerking houdt ook de rol van de klankbordgroep op en houdt ook de rol van de klankbordgroepleden uit Berkelland op. Het gaat dan om de heer Roekevisch, mevrouw Bosman en de griffier als adviseur van de klankbordgroep.

We kunnen ons voorstellen dat het presidium straks fungeert als een klankbordgroep.

Mogelijk zou ook de auditcommissie een rol kunnen vervullen. Er zou bijvoorbeeld 1 of 2 keer per jaar een overleg met de auditcommissie kunnen plaatsvinden. Ook de te onderzoeken onderwerpen zouden besproken kunnen worden met de auditcommissie.

Financiële kader

De rekenkamer(commissie) moet niet duurder zijn dan de huidige opzet (€ 0,90 per inwoner). Los daarvan staat de personele ondersteuning van de rekenkamer(commissie).